

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 3184/05
26.01.2006. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Слободана Дражића, председника већа, мр Љубице Јеремић, Власте Јовановић, Јелене Боровац и Биљане Драгојевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА, чији је пуномоћник АБ, адвокат, против тужене Републике Србије, коју заступа Републички јавни правобранилац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Окружног суда у Новом Саду број Гж. 87/2005 од 1. септембра 2005. године, у седници одржаној 26. јануара 2006. године, донео је

П Р Е С У Д У

Делимично се ПРЕИНАЧУЈУ пресуда Окружног суда у Новом Саду број Гж. 87/2005 од 1. септембра 2005. године и пресуда Општинског суда у Новом Саду број П. 8204/02 од 12. октобра 2004. године у делу којим је одбијен као неоснован већи део туженог захтева за исплату накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности тако што се тужена обавезује да тужиоцу поред досуђеног износа од 50.000,00 динара, исплати износ од још 100.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности, са законском затезном каматом почев од 12. октобра 2004. године, па до коначне исплате.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Окружног суда у Новом Саду број Гж. 87/2005 од 1. септембра 2005. године у преосталом делу.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Новом Саду број П. 8204/2002 од 12. октобра 2004. године, изреком у ставу првом обавезана је тужена да тужиоцу накнади нематеријалну штету на име претрпљеног страха у износу од 210.000,00 динара, на име душевних болова због повреде угледа и части у износу од 150.000,00 динара, на име душевних болова због повреде слободе и права личности у износу од 150.000,00 динара, односно укупно у износу од 510.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 39.600,00 динара. Изреком у ставу другом одбијен је као неоснован већи део тужбеног захтева за накнаду нематеријалне штете по основу претрпљеног страха за износ од још 40.000,00 динара преко досуђеног износа. Изреком у ставу трећем одбијен је као неоснован тужбени захтев за исплату законске затезне камате на износ од 550.000,00 динара, од 30. децембра 2002. године па до 12. октобра 2004. године. Изреком у ставу четвртом одбијен је као неоснован захтев за накнаду трошкова парничног поступка за износ од још 11.700,00 динара, преко досуђеног износа. Изреком у ставу пет, ослобођен је плаћања судске таксе у овој правној ствари таксени обвезник АА.

Пресудом Окружног суда у Новом Саду број Гж. 87/2005 од 1. септембра 2005. године, изреком у ставу првом, делимично је усвојена жалба тужене и преиначена пресуда Општинског суда у Новом Саду број П. 8204/02 од 12. октобра 2004. године тако што је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности исплати износ од 50.000,00 динара и за претрпљених страх износ од 50.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 12. октобра 2004. године па до коначне исплате, док је преостали део тужбеног захтева за накнаду ових видова нематеријалне штете одбијен као неоснован. Изреком у ставу другом преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у пресуди Општинског суда у Новом Саду број П. 8204/02 од 12. октобра 2004. године тако што је тужена обавезана да тужиоцу накнади

трошкове парничног поступка у износу од 12.400,00 динара, са законском затезном каматом почев од 12. октобра 2004. године па до коначне исплате, док је већи део захтева за накнаду трошкова парничног поступка преко досуђеног износа одбијен као неоснован. Изреком у ставу трећем одбијена је жалба тужиоца као неоснована, као и жалба тужене у преосталом делу и потврђена пресуда Општинског суда у Новом Саду број П. 8204/02 од 12. октобра 2004. године, у побијаном, непреиначеном делу.

Против наведене пресуде другостепеног суда, ревизију је благовремено изјавио тужилац, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 386. савезног ЗПП, у вези члана 491. став 4. републичког ЗПП и нашао да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда из члана 354. став 2. тачка 11. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Неосновано је указивање ревидента на битну повреду из члана 354. став 2. тачка 14. ЗПП, јер је побијана пресуда у делу којим је ревизија одбијена као неоснована, са јасним и непротивречним разлозима о одлучним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је студент информатике, стар 23 године, а председник је Омладине СПО, те је 6. априла 2000. године учествовао у акцији "Динар за ...", која је благовремено била пријављена СУП-у и одобрена. Међутим, после нешто више од сат времена, он је са једним другом био одведен у пасаж од стране двојице корпулентних људи, где им је запређено и наређено да имају минут да напусте Трг слободе, уз претњу: "Боље да одмах кренете ако нећете да вас не буде". Дана 9. маја 2000. године, са више другова је марицом био одвезен у полицију, где је било наређено да стоји уз зид и да ћути, што је трајало око сат и по, а при чему су радници милиције били груби у вербалном смислу. Тужилац је сликан у свим позама, узети су му отисци прстију, што је за тужиоца било веома понижавајуће. Поред тога, у ноћи између 13. и 14. маја 2000. године је полиција ујутру око 4,00 часова ушла у стан родитеља тужиоца са којима је он живео, рекла му да има минут времена да се спакује и да крене са њима у станицу милиције. Тражили су пропагандни материјал. Мајка тужиоца је срчани болесник, због чега се он веома уплашио како за себе тако и за мајку. Инспектор који је обавио разговор са њим му је рекао да је опасно то што ради да то није добро, и био је груб у почетку разговора. Пуштен је око 7,00 часова ујутру. Привођења тужиоца су била објављена у дневној штампи. Због честих хапшења, један број пријатеља је почео да избегава тужиоца и да мења мишљење о њему, а због истог разлога, тужилац је трпео страх и душевне патње због повреде, угледа, части, слободе и права личности.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, побијаном пресудом је делимично усвојен тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете

Правино је другостепени суд пошао од одредбе члана 200. тачка 1. Закона о облигационим односима, која између осталог прописује право оштећеног да му се досуди правична новчана накнада за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе или права личности. При томе се има у виду да се част дефинише као субјективна категорија и као мишљење које човек има о себи, као припадник одређене друштвене средине или друштвене групе, чије вредности је прихватио, а да углед представља мишљење које има средина и јавно мњење о личности и који је објективна категорија. Новчана накнада нематеријалне штете припада лицу које је због повреде осећаја части и друштвеног угледа претрпело психичке болове одређеног интензитета и трајања. Значи, новчаном накнадом се пружа обештећење за секундарне последице у виду душевних патњи које су повредом изазване. У таквој ситуацији, битно је да се утврди да је штета настала вршењем службе, а није потребно да се утврђује грешка службеног лица или рђаво функционисање службе. Према томе, код ове одговорности, захтев за накнаду штете се базира на самој чињеници да је штета настала вршењем службе, а не грешком радника који ту службу врши односно не грешком саме службе. Постојање узрочне везе између душевних патњи оштећеног и радњи којима су изазване душевне патње оштећеног је услов за постојање одговорности за накнаду ове штете.

У конкретном случају је утврђено да је тужилац као оштећени доживео душевне патње због повреде угледа, части, слободе, односно права, као и права личности, као и да је претрпео страх. Због тога је основан тужбени захтев да му се по наведеним видовима накнади нематеријална штета.

Другостепени суд је правилно применио одредбу члана 200. Закона о облигационим односима приликом одмеравања накнаде нематеријалне штете за претрпљени страх, имајући у виду све околности конкретног

случаја, дужину и интензитет трајања претрпљеног страха.

Међутим, погрешно је примењено материјално право приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности тужиоца. Накнада нематеријалне штете, кроз исплату одређене суме новца, треба да представља сатисфакцију за претрпљену неимовинску штету, да би се код оштећеног успоставила психичка равнотежа нарушена због трпљења. Досуђена накнада нематеријалне штете побијаном пресудом није адекватна претрпљеној штети, због чега је Врховни суд преиначио пресуду другостепеног суда у одбијајућем делу тужбеног захтева, те је одмерио накнаду нематеријалне штете до висине која треба да доведе до успоставе психичке равнотеже тужиоца.

Полазећи од изложеног, Врховни суд је одлучио као у изреци, на основу члана 395. став 1. и члана 393. савезног ЗПП, у вези члана 491. став 4. републичког ЗПП.

Председник већа

судија,

Слободан Дражић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

зж